

Natur

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 6. juli 2026

Kontakt: Mette Juhl Okholm
Direkte tlf.: 7376 6350
E-mail: majuh@aabenraa.dk

Tilladelse til restaurering af vandløbet Farversmøllebæk

Vandløb: Farversmøllebæk (Aab36)

Projekt: Restaurering ved genslyngning af vandløbet samt fjernelse af spærring

Ansøger: Aabenraa Kommune

Vandløbsmyndigheden har ud fra en samlet vurdering truffet afgørelse om at give tilladelse til restaurering af Farversmøllebæk. Formålet med projektet er at skabe fri passage og forbedrede fysiske forhold for vandløbets fauna, og dermed medvirke til opfyldelse af miljømålet om god økologisk tilstand. Det udpegede virkemiddel for indsatsen omfatter fjernelse af fysiske spærringer i form af spærringen RIB-00592, og mindre strækningbaseret restaurering. Projektstrækningen er udvalgt til at være mellem station 0 m og 1180 m.

Det foreslås konkret at genslynge ca. 410 m til en ny strækning på ca. 580 m. Samtidig etableres et nyt afløb fra den eksisterende Møllesø i st. 0, hvor udløbet i dag også er en total spærring for faunaen i bækken. Vandløbet lægges op i terræn, sådan, at vandløbet får et mere naturligt samspil med den omkringliggende natur og vil i perioder med stor afstrømning kunne oversvømme de tilgrænsende enge. Nedstrøms den genslyngede strækning fra station 480 m til station 1180 m foretages en mindre strækningbaseret indsats med udlægning af gydegrus og større sten på udvalgte strækninger.

Aabenraa Kommune har vurderet at projektet bidrager til målopfyldelse i vandløbet, samtidig med at øvrige miljø- og afvandingsmæssige interesser tilgodeses. Anlægsarbejdet skal udføres som beskrevet i vedlagte detailprojekt.

Tilladelsen til restaurering af Farversmøllebæk er truffet med hjemmel i § 37, § 47 og § 48 i Lovbekendtgørelse 2019-11-25 nr. 1217 om vandløb samt kapitel 7 i Bekendtgørelse 2016-06-27 nr. 834 om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

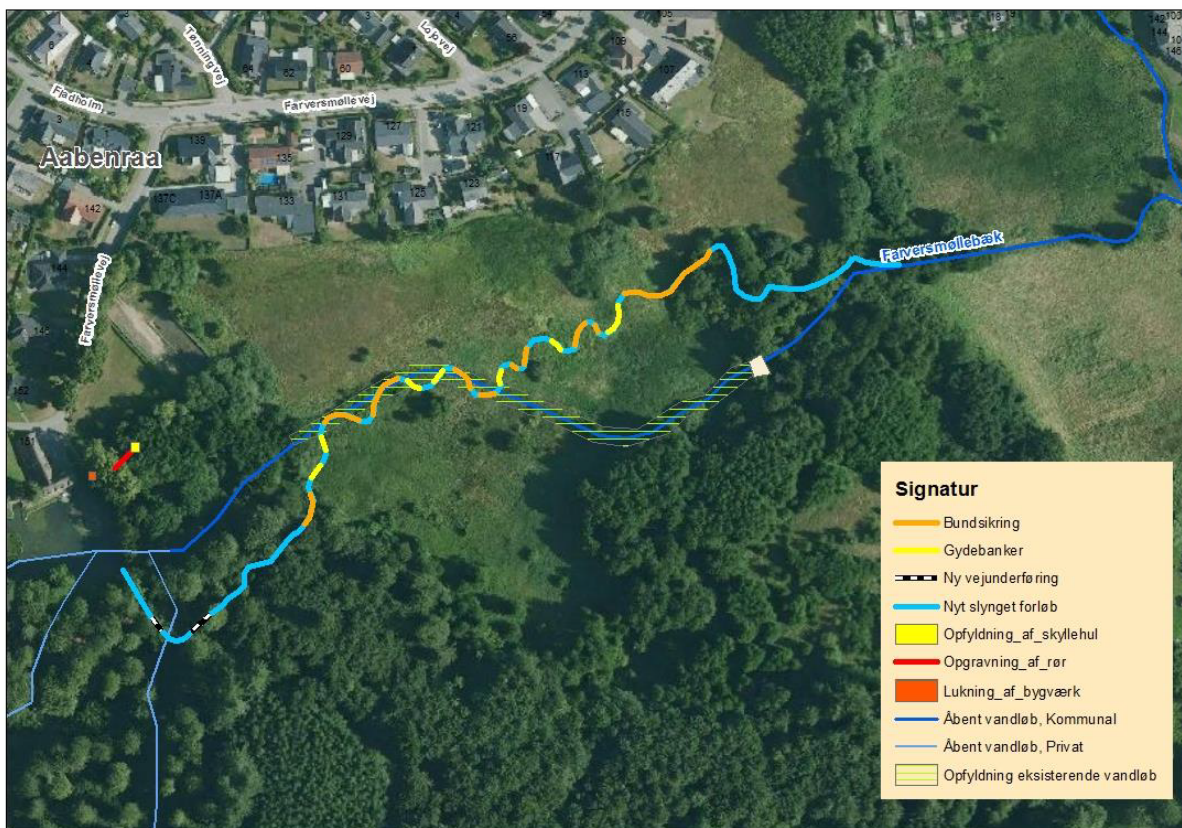
Afgørelsens grundlag

- Ansøgning af 11. august 2025
- Høring af 3. september 2025
- Projektbeskrivelse
- Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 af 6. juli 2026

Vandløbsrestaureringens overordnede formål er at skabe fri passage over strækningen, forbedre de fysiske forhold, samt at forbedre forholdene for den akvatiske flora og fauna og dermed opnå en tilstand der svarer til det fastlagte miljømål for Farversmøllebæk. Projektet etablerer et nyt afløb fra den eksisterende Møllesø i st. 0, hvor udløbet i dag er en total spærring for faunaen i bækken. Der foretages en genslyngning på en delstrækning fra udløbet af møllesøen i station 0 og nedstrøms forbi den udpegede spærring RIB-00592 til station 480 m (Se figur 1). Der udlægges groft substrat og plantes skyggegivende træer på den genslyngede strækning. Vandløbet lægges op i terræn, sådan, at vandløbet får et mere naturligt samspil med den omkringliggende natur og vil i perioder med stor afstrømning kunne oversvømme de tilgrænsende enge.

Nedstrøms den genslyngede strækning fra station 480 m – station 1180 m foretages en mindre strækningbaseret indsats med udlægning af gydegrus og større sten på udvalgte strækninger (se figur 2).

Projektet er nærmere beskrevet i vedlagte detailprojektering. Der henvises til denne for yderligere information om de planlagte projektaktiviteter.

Figur 1: Projekttiltag ved Farversmøllebæk, øvre del.

Figur 2: Projekttiltag ved Farversmøllebæk nedre del.

Beskrivelse af vandløbet

Farversmøllebæk (Aab36) er et offentligt naturbeskyttet vandløb, som udspringer i skovene vest for Aabenraa by, og løber igennem skov og naturområder, inden det løber igennem Aabenraa By og ud i Aabenraa Fjord. Vandløbet er målsat til mindst god økologisk tilstand i Vandområdeplanerne. Vandløbet er jf. seneste basisanalyse vurderet at have moderat økologisk tilstand på den aktuelle strækning. Dette bygger på en DVFI i moderat økologisk tilstand, mens der er god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer og fisk har høj økologisk tilstand. De øvrige kvalitetselementer er ukendte.

Farversmøllebæk løber ureguleret igennem Sønderskov, hvor den har en stenet og gruset bund og stort fald, hvorefter den løber ind i stuvningszonen fra Farversmølle Sø og taber fart og får en mere sandet og sumpet bund. Ved udløbet af Farversmølle Sø, som er en kunstig opstemning, løber vandet ud af søen via en gammel "munk" og under skovvejen i et rør, hvorefter det falder 2-2,5 meter ned. Opstemningen virker som en totalspærring, hvor der ikke er passage for vandløbets dyreliv.

Fra opstemningen løber bækken videre ind igennem beskyttede ferske enge. Bækken løber her forholdsvis dybt i terræn. Der er store erosioner, der medfører øget sandtransport. Der er steder hvor bækken har et stort fald ud over trærødder, som skaber upasserbare forhold for bækkenes dyreliv. Bunden er på strækningen igennem

engen let gruset og stenet. Ved Rugkobbøl løber Farversmøllebæk sammen med Fuglsangsbæk, igennem et sandfang, hvorefter den møder en betonvæg, som fungerer som vandbremse ved store afstrømninger. Herefter løber bækken igennem bymæssig bebyggelse, inden den ender i Aabenraa Fjord.

De afstrømningsmæssige konsekvenser af projektet, herunder vandspejlsberegningerne, er beskrevet i den vedlagte detailprojektering. De projekterede tiltag med genslyngning og udlægning af gydegrus tager udgangspunkt i, at der ikke ændres væsentligt på afvandingstilstanden opstrøms projektområdet og nedstrøms projektets station 800 m.

På baggrund af det vedlagte detailprojekt vurderes det, at projektet ikke vil give anledning til negative miljø- eller afstrømningsmæssige konsekvenser i forhold til de eksisterende forhold, og derfor samlet set er foreneligt med formålsbestemmelserne i Vandløbsloven.

Klassifikation

Farversmøllebæks klassifikation ændres ikke ved projektet, og forbliver derfor offentligt vandløb. De fremtidige regulativmæssige forhold er angivet som bilag til afgørelsen.

Fremtidig vedligeholdelse

Farversmøllebæk vil fremadrettet blive vedligeholdt af Aabenraa Kommune jf. gældende regulativ. Vejunderføringer anlagt i projektet betragtes som private bygværker og vedligeholdes således af den enkelte lodsejer efter projektets gennemførelse.

Fremtidige regulativmæssige dimensioner

Det nuværende regulativ for Farversmøllebæk er uden bundkoter og beskriver alene en vandløbsbredde på 1,5 m med en opgivet længde på 1672 meter. Projektet afgrænser sig til de øverste 1200 meter. Ved genslyngning af vandløbet bliver projektstrækningen 1385 meter i sin længde. De fremtidige regulativmæssige dimensioner fra station 0 til station 572 og station 985 til station 1385 er angivet i nedenstående tabeller.

Tabel 1 Regulativ dimensioner, øvre del

Station	Bundkote m (DVR)	Bundbredde m	Fald %	Anlæg	Bemærkninger
0	18,90	x	x	x	Udløb Møllesø
		1,00	35	0,5	Ændring af bundbredde
26	17,90	x	x	x	Indløb rørbro ø120 cm
35	17,85	x	x	x	Udløb rørbro ø120 cm
	x	0,5	43	1	
51	17,15	x	x	x	Indløb rørbro ø120 cm
69	17,10	x	x	x	Udløb rørbro ø 120 cm
			63		
128	13,39		x		

			55	
143	12,56		x	1
			13,5	
177	12,10		x	
		0,5	10	
355	10,30		x	
			4,4	
423	10,00		x	
			24	
572	6,40	x	x	x

Tabel 2: Regulativ dimensioner, nedre del

Station	Bundkote m (DVR)	Bundbredde m	Fald %	Anlæg	Bemærkninger
985	4,05	x	X	x	
			7,5		
1052	3,55		X		
		1,5	13,4		
1093	3,00		X		
			5,8	1	
1240	2,15		X		
			4,1		
1314	1,85		X		
			8,5		
1385	1,25	x	x	x	

Godkendelsens varighed og tilsyn

Anlægsarbejdet skal være udført senest 3 år fra godkendelsesdatoen. Hvis dette ikke er tilfældet, bortfalder godkendelsen. Aabenraa Kommune fører tilsyn med arbejdets udførelse. Bygherre skal færdigmelde projektet vandløbsmyndigheden i Aabenraa Kommune.

Tidsplan

Projektet forventes gennemført i 2026.

Økonomi

Aabenraa Kommune afholder alle udgifter til projektet. Projektet finansieres via midler fra Statens Vandområdeplaner. Der er opnået tilsagn om tilskud, og det finansielle grundlag for projektet er derfor sikret.

Lovhjemmel

Tilladelsen til restaurering af Farversmøllebæk, de planlagte krydsninger samt ændring af opstemningsanlægget og dennes drift, er truffet med hjemmel i § 37, § 47 og § 48 i Lovbekendtgørelse 2019-11-25 nr. 1217 om vandløb samt kapitel 7 i Bekendtgørelse 2016-06-27 nr. 834 om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

§ 37, For at forbedre de fysiske forhold i og omkring vandløb kan vandløbsmyndigheden beslutte, at der gennemføres restaureringsforanstaltninger, herunder genopretning af vandløbs naturlige løb og fjernelse af fysiske spærringer for vandgennemstrømningen. Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering mv.

§ 47, Broer, overkørsler eller lignende må ikke anlægges eller ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

§ 48, Opstemningsanlæg eller andre anlæg, der kan hindre vandets frie løb eller i øvrigt kan være til skade for vandløbet, må ikke anlægges eller ændres, herunder driftsmæssigt, uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Vurdering i henhold til habitatdirektivet og Natura 2000

Aabenraa Kommune skal i henhold til habitatbekendtgørelsen vurdere tilladelsen i forhold til den generelle beskyttelse af visse dyre- og plantearter. Aabenraa Kommune vurderer, at projektet ikke vil beskadige yngle- og rasteområder for dyrearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV a) eller ødelægge plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV b).

Nærmeste Natura 2000 område er Bolderslev Skov og Uge Skov, som er beliggende lige opstrøms projektområdet. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området kan ses i nedenstående tabel.

En mindre del af det nye afløb fra Møllesøen gennemskærer et hjørne af Natura 2000 området, men det vurderes at projektet ikke vil påvirke området og naturen i Natura 2000 området, da vandløbet omlægges til en eksisterende slugt, som tidligere har indeholdt et forløb af bækken, og i dag består af en let fugtig skovbund uden vegetation. Projektet vil ikke påvirke arten eller naturtyperne eller på udpegningsgrundlaget, da der ikke ændres væsentligt på afvandingstilstanden i området.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 85	
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160) Kildevæld* (7220)
	Bøg på mor med kristtorn (9120) Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160) Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Stor vandsalamander (1166)

Tabel 3. Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.

Gennemførelse af de projekterede tiltag vurderes ikke at medføre negativ påvirkning af eventuelle flagermus og padder, der måtte forekomme i området. Der er formentlig odder langs Farversmøllebæk. Indsatsen forventes at forbedre forholdene for odder, da projektet forventes at øge fiskebestanden og dermed fødegrundlaget for denne art, ligesom arter af padder vil drage fordel af en mere fugtig ådal.

Inden for en radius af 2 km er der observeret flere bilag IV: stor vandsalamander, grøn mosaik guldsmed og flagermus. Der er ikke kendskab til konkrete fund af bilag IV arter i området omkring indsatserne.

Flagermus

Omlægning af vandløbet samt udlægning af gydegrus vurderes ikke at påvirker flagermusarterne direkte. Der vil både i anlægsfasen og efterfølgende være fourageringsområder for flagermus både inden for og uden for projektområdet. Der ryddes kun små træer og buske i forbindelse med anlægsarbejdet. Store træer bevares samtidig med der plantes nye træer langs vandløbet.

Aabenraa Kommune vurderer at projektet ikke udgør en risiko for individdrab på potentielle flagermus i området. Der vil fortsat være adgang til egnede yngle- og rasteområder, hvormed den økologiske funktionalitet for potentielle flagermusarter i området opretholdes. Arbejdet vil blive udført i dagstiden og det vurderes derfor at anlægsarbejdet ikke vil være til gene for flagermus under arbejdets udførelse. Omlægning af vandløbet vurderes derfor ikke at påvirke flagermus negativt.

Paddearter

Der er ikke fundet bilag IV-paddearter inden for projektområdet. Der vil fortsat være adgang til egnede yngle- og rasteområder. Projektet forventes at resultere i en mere fugtig ådal der vil have en positiv indvirkning på Stor vandsalamander og andre potentielle paddearter i området.

Odder

Der er ikke registreret odder inden for projektområdet, men strejfende individer af odder vil potentielt kunne blive forstyrret i anlægsfasen i forbindelse med forstyrrelser fra menneskelig aktivitet og støj. Forstyrrelsen vurderes at være kortvarig. Anlægsarbejdet vil blive udført i dagstiden og det vurderes derfor ikke at anlægsarbejdet vil være til gene for potentielt strejfende oddere i området da odder primært er nataktive. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at projektet ikke er i risiko for individdrab af oddere eller risikerer at påvirke deres yngle- eller rasteområder negativt.

Grøn mosaikguldsmed

Der er ikke registreret grøn mosaik guldsmed inden for projektområdet. Projektet forventes at resultere i en mere fugtig ådal der vil have en positiv indvirkning på Grøn mosaik guldsmeds yngle- og rasteområder.

Samlet bilag IV vurdering

Samlet vurderes det at det ansøgte, ikke vil medføre nogen negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder for de ovennævnte bilag IV arter.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Offentlig høring

Høringen er foretaget efter kapitel 7 i Bekendtgørelse 2016-06-27 nr. 834 om vandløbsregulering og -restaurering m.v. Projektforslaget er 3. september 2025 sendt i høring hos berørte myndigheder, interesseorganisationer, parter og offentligheden. Offentligheden er hørt ved fremlæggelse af projektet på Aabenraa Kommunes hjemmeside. Øvrige parter er hørt ved fremsendelse af materialet pr. post (digital eller fysisk). Fristen for at komme med bemærkninger eller indsigelser var 29. oktober 2025.

Hørings svar

Der er indkommet 1 høringssvar inden høringsfristens udløb. Høringssvarene er indsendt af Fiskeristyrelsen, Bernt Paul Wind.

Resume af høringssvar:

Projektet bidrager i høj grad til øget fysisk variation i form af øget skjul ved grus, skjulesten og rødetræer. Projektet bidrager med væsentligt forbedrede passageforhold og gyde- og opvækstområder ved udlægning af gydegrus.

Den øvre del etableres med et kraftigt fald på op til 60 promille over en forholdsvis lang strækning. Det kan ikke forventes at der er passagemulighed for alle fisk på sådan en strækning, men DTU Aqua har ikke bemærkninger til projektforslaget, da faldet er naturligt for området og bunden etableres med en grov struktur i form af en stenblanding der sikrer de bedst mulige passageforhold.

DTU Aqua har ikke bemærkninger til projektet udover at det ikke er beskrevet i detaljer hvilket fald de syv gydestryg på delstrækning 4 med et fald på ca. 10 promille etableres med. DTU Aqua anbefaler at disse gydestryg etableres med et fald på ca. 5 promille, for at sikre stabile gydestryg, hvor gydegruset ikke skyldes væk ved større afstrømninger.

Det ud som om, at der ikke længere vil være krav om ålepas ved afløbet. Dette vil dog bero på en konkret vurdering når projektet er gennemført.

Aabenraa Kommunes bemærkninger:

Fiskeristyrelsens bemærkninger til projektet medfører ikke ændringer i projektudformningen, da de naturgivne faldforhold på strækningen vil blive afgørende for faldet på de enkelte gydebanker.

Afgørelse om at projektet ikke er VVM pligtigt

Efter miljøvurderingsloven (Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om

miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)) § 21 skal vandløbsreguleringsprojekter screenes for eventuel miljøvurdering (VVM).

Aabenraa Kommune har på baggrund af en VVM-screening vurderet, at projektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er VVM-pligtig. Kommunens afgørelse om ikke VVM-pligt blev offentliggjort på kommunes hjemmeside den 19. marts 2026.

Projektets forhold til naturbeskyttelsesloven

Projektets aktiviteter vurderes at medføre en række tilstandsændringer i flere forskellige naturtyper. Som følge deraf, skal der meddeles dispensation fra naturbeskyttelsesloven, førend afgørelsen efter vandløbsloven kan udstedes. Der er den 6. juli 2026 meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser til gennemførelse af de ansøgte restaureringstiltag mv.

Anden lovgivning

Denne afgørelse omfatter ikke godkendelse efter anden lovgivning. Ansøger er selv ansvarlig for, at alle nødvendige og lovpligtige godkendelser er indhentet.

Aktindsigt

Der gøres opmærksom på retten til aktindsigt, jævnfør vandløbsloves § 77.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen skal indgives inden 3. august 2026.

Du klager via klageportalen, som du finder et link til på forsiden af [Nævnenes Hus](#). Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder. Klagegebyret opkræves først, hvis Aabenraa Kommune beslutter at fastholde afgørelsen og videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis Aabenraa Kommune fastholder afgørelsen, sender Aabenraa Kommune klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Kopi sendt til

- ARWOS SPILDEVAND A/S
- Naturstyrelsen
- Ejer af matr. nr. 3357, Aabenraa
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Fiskeriinspektorat Øst, inspektoratoest@fiskeristyrelsen.dk

Venlig hilsen

Barbara Frenzel
Afdelingschef

Vedlagte bilag

- Vandløbsindsats i Farversmøllebæk-Forundersøgelse med detailprojektering af vandløbsrestaurering.